

Flora- en faunaonderzoek Wolstad Tilburg

Flora- en faunaonderzoek Wolstad Tilburg

Colofon

Rapportnummer : 21R009

Versie : Definitief

Datum : 19 februari 2021

Projectnummer : P232

Opdrachtgever : Triborgh Gebiedsontwikkeling

Contactpersoon : Mevrouw A. Daniëls

Auteur : Ing. M.C. Bonder

Wijze van citeren : Bonder, M.C. (2021). *Flora- en faunaonderzoek Wolstad Tilburg*. Maastricht, Nederland: Ecoplanning.

© Copyright 2021 Ecoplanning, Maastricht

Ecoplanning

Kasteel Aldengoorstraat 7b
6222 WH Maastricht
Tel : +31 (0)6 1088 5330
www.eco-planning.nl

Niets uit voorliggend rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Ecoplanning.

Ecoplanning past de protocollen toe welke zijn opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Door het toepassen van deze protocollen voldoet voorliggend onderzoek en advies aan de Wet natuurbescherming. Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden

Ecoplanning accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt welke afwijken van het advies zoals omschreven in voorliggend rapport.

INHOUD

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Beschrijving plangebied en beoogde ingreep	6
1.3	Doel en vraagstelling	7
1.4	Leeswijzer	7
2	Quickscan	8
2.1	Onderzoeksopzet	8
2.1.1	Algemeen	8
2.1.2	Literatuuronderzoek	8
2.2	Bevindingen quickscan	8
2.2.1	Grondgebonden zoogdieren	8
2.2.2	Vleermuizen	8
2.2.3	Broedvogels met jaarrond beschermd nest	9
2.2.4	Amfibieën en reptielen	9
2.2.5	Vissen	9
2.2.6	Ongewervelden	10
2.2.7	Vaatplanten	10
2.3	Conclusie quickscan	10
3	Soortgericht veldonderzoek	11
3.1	Onderzoeksopzet	11
3.1.1	Vleermuizen	11
3.1.2	Vaatplanten	12
3.2	Resultaten en effectbeoordeling	12
3.2.1	Algemeen	12
3.2.2	Gewone dwergvleermuis	12
3.2.3	Ruige dwergvleermuis	13
3.2.4	Blaasvaren	14
4	Conclusie en vervolgtraject	15

4.1	Conclusie	15
4.2	Vervolgtraject	15
5	Literatuur	16
6	Bijlage 1 Kader Wet natuurbescherming.....	17
6.1	Onderdeel soortenbescherming landelijk	17
6.1.1	Algemeen.....	17
6.1.2	Vogelrichtlijn	17
6.1.3	Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I	17
6.1.4	Nationaal beschermde soorten.....	18
6.1.5	Wettelijke belangen	18
6.2	Onderdeel soortenbescherming invulling Noord-Brabant	18

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In opdracht van Triborgh Gebiedsontwikkeling heeft Ecoplanning een flora- en faunaonderzoek met toetsing Wet natuurbescherming (Wnb) ter plaatse van het toekomstige appartementencomplex Wolstad (plangebied) uitgevoerd (figuur 1.1). Voordat de geplande werkzaamheden plaatsvinden, dienen deze eerst getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming (Wnb). Er wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen kunnen leiden tot een overtreding Wnb op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Als dit het geval is, wordt geconcludeerd dat een nader onderzoek en/of een aanvraag ontheffing Wnb inzake de verboden genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 nodig is.

Figuur 1.1: Begrenzing van het plangebied (rode lijn).

Figuur 1.2 Weergave van de situatie van het plangebied met zichtbaar het te slopen gebouw.

1.2 BESCHRIJVING PLANGEBIED EN BEOOGDE INGREEP

Het plangebied bevindt zich tussen de Havendijk, Jan van Rijenwijkstraat en Antoon van Rijenplein (figuur 1.1). Op dit moment bestaat het uit een restaurant “De Visserij” en de Swinkelswinkel (figuur 1.2). Dit is een bakstenen gebouw van ca. 2,5m. hoog ten opzichte van het maaiveld met een horizontaal bitumen dak met boven de muren een betonnen dakrand.

Het initiatief is om het bestaande pand te slopen in lijn met het Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg (Bureau Waardenburg, 2014) en de gebiedsgerichte ontheffing Oude Stad van Tilburg (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2016), als volgt:

- 1.- het gebouw wordt voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt voor vleermuizen in de periode augustus - oktober;
- 2.- het gebouw wordt gestript, zodat:
 - in het pand aanwezige vleermuizen zo min mogelijk worden verstoord;
 - geen bomen worden gekapt;
 - woningen gelegen tegen het te slopen gebouw aan niet worden beschadigd en eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen ter plaatse van de aangrenzende woningen niet worden verstoord;
- 3.- daarna wordt het pand gesloopt.

Vervolgens wordt hier een gebouw met 20 appartementen gebouwd; Wolstad. Er komen balkons op het zuiden en vanuit de woonkamer komt er uitzicht op het water (figuur 1.3). In lijn met het Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg (Bureau Waardenburg, 2014) wordt zorg gedragen voor nieuw aanbod van vleermuisverblijfplaatsen bij het nieuwbouwproject. De exacte hoeveelheid, type verblijfplaatsen en dergelijke wordt in een nog op te stellen ecologisch werkplan bepaald.

Figuur 1.3 Schets van het eindbeeld.

1.3 DOEL EN VRAAGSTELLING

Voorliggend rapport bestaat uit een gecombineerde quickscan flora en fauna en een nader flora- en faunaonderzoek. Het doel van beide is het inzichtelijk maken van de actuele aanwezigheid van wettelijk beschermde plant- en diersoorten in het plangebied. De volgende onderzoeksvragen zijn hierbij relevant:

- Wat is het effect van de voorgenomen werkzaamheden op de groei-, rust- en voortplantingslocaties van flora en fauna beschermd zoals is weergegeven in bijlage 1 in relatie tot de Wnb?
- Kunnen negatieve effecten op de flora en fauna worden uitgesloten en indien nee, voor welke soorten is een aanvullend onderzoek en/of een ontheffing Wnb nodig?

1.4 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 beschrijft de quickscan met hierin de onderzoeksopzet en de bevindingen. Hoofdstuk 3 behandelt het nader onderzoek bestaande uit de onderzoeksopzet, de resultaten van de veldbezoeken en de toetsing op de Wnb. Tot slot volgt in hoofdstuk 4 de conclusie.

2 QUICKSCAN

2.1 ONDERZOEKSOPZET

2.1.1 ALGEMEEN

De quickscan is een vooronderzoek flora en fauna waarbij wordt vastgesteld aan de hand van habitatgeschiktheid, beschikbare gegevens en aard van de ingreep of nader ecologisch onderzoek noodzakelijk is. Het onderzoek is enkel uitgevoerd middels het verrichten van een bureaustudie waarbij aan de hand van een literatuurstudie en 'expert judgement' is nagegaan welke beschermde flora en fauna in het plangebied voor kunnen komen. Vanaf Google Street view en luchtfoto is een habitatgeschiktheidsbeoordeling uitgevoerd.

2.1.2 LITERATUURONDERZOEK

Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn opgevraagd op 12 oktober 2020 bij de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) uit de periode 2010-2020. Dit betreffen waarnemingen in het plangebied en in de omgeving hiervan; hieronder wordt verstaan waarnemingen binnen een straal van 500 meter ten opzichte van het plangebied. De database van de NDFF geeft alleen een indicatie en daarom is het van belang dat ook andere literatuur is geraadpleegd namelijk:

- Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg. Voor gebouw-bewonende vleermuizen en vogels (Bureau Waardenburg, 2014);
- Flora- en faunaonderzoek Fabriekskwartier Tilburg (Ecoplanning, 2019).

2.2 BEVINDINGEN QUICKSCAN

2.2.1 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Uit de beschikbare literatuur zijn in het plangebied en directe omgeving (binnen een straal van 500m.) geen waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren. De aanwezigheid van rust- en/of voortplantingslocaties van bever, bunzing, das, eekhoorn, hermelijn, waterspitsmuis, wild zwijn en wezel worden uitgesloten, omdat er geen struiken, bomen en waterpartijen aanwezig zijn, maar het plangebied volledig bebouwd is.

2.2.2 VLEERMUIZEN

Vanuit de beschikbare literatuur valt op te maken dat waarnemingen bekend zijn van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en laatvlieger langs de Piushaven en in aangrenzende woonwijken (NDFF, Ecoplanning, 2019 en Bureau Waardenburg, 2014). Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die 's nachts aan de hand van echolocatie hun positie bepalen, maar in de schemering soms hun positie bepalen op basis van zicht. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden onderverdeeld in gebouwen bewonende soorten (zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger) en in bomen bewonende soorten (zoals rosse vleermuis en watervleermuis). Er zijn ook soorten die van beide elementen gebruik maken, zoals ruige dwergvleermuis en beide grootoorvleermuissoorten. Omdat er geen bomen staan in het plangebied, kunnen in bomen bewonende soorten worden uitgesloten. Het gebouw in het plangebied heeft geen spouwmuren met open stootvoegen of dakpannen op een dakbeschot. Dat betekent dat de meer kritische soorten als laatvlieger en beide grootoorvleermuissoorten hier niet voorkomen,

maar ook de aanwezigheid van kraam- en massawinterverblijfplaats van gewone- en ruige dwergvleermuis kunnen worden uitgesloten. Wel bevinden zich op één locatie een ruimte onder de dakrand en zijn er drie rolluikkasten aanwezig die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats voor vleermuizen als ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis (figuur 2.1). Een onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis is nodig.

Figuur 2.1 locaties die geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaatsen gewone- en ruige dwergvleermuis (rode pijl) zoals ruimte onder een dakrand (links) en rolluikkasten (rechts).

2.2.3 BROEDVOGELS MET JAARROND BESCHERMD NEST

Afgaande op de beschikbare literatuurgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus en sperwer voorkomen. Het aanwezige habitat is echter ongeschikt voor deze soorten, vanwege de afwezigheid van bomen (sperwer), zadeldaken met dakpannen op een dakbeschot (huismus en gierzwaluw) en nissen in gebouwen (grote gele kwikstaart). Woningen met dakpannen zijn wel aanwezig net buiten het plangebied, maar die worden door de wijze van slopen (strippen) en het bouwplan (zie figuur 1.3 met tegen de aangrenzende woningen aan laagbouw) in haar functioneren als eventuele rust- en voortplantingslocatie niet verstoord. Een nader vogelonderzoek is niet nodig.

2.2.4 AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Vanwege de afwezigheid van water en het plangebied volledig is bebouwd en verhard, is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor amfibieën en reptielen. Hierdoor is het op voorhand uitgesloten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op het functioneel leefgebied van amfibieën en reptielen. Een overtreding Wnb, een nader onderzoek of een aanvraag ontheffing Wnb artikel 3.8 is niet aan de orde.

2.2.5 VISSEN

Vanwege de afwezigheid van water is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor vissen. Hierdoor is het op voorhand uitgesloten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op het functioneel leefgebied van vissen. Een overtreding Wnb, een nader onderzoek of een aanvraag ontheffing Wnb artikel 3.8 is niet aan de orde.

2.2.6 ONGEWERVELDEN

Beschermde ongewervelden komen met name voor in oude eikenbossen, beken, kalkgrasland, heide, iepen, sleedoorn, vochtig open bos, hoogveen en nat schraalgrasland. Vanwege de afwezigheid van dit habitat en dat het plangebied volledig is bebouwd en verhard, is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor leden van deze soortgroep. Hierdoor is het op voorhand uitgesloten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op het functioneel leefgebied van ongewervelden. Een overtreding Wnb, een nader onderzoek of een aanvraag ontheffing Wnb artikel 3.8 is niet aan de orde.

2.2.7 VAATPLANTEN

Afgaande op de beschikbare literatuur (NDFP) blijkt dat in de omgeving van het plangebied blaasvaren aan de Tamboerskade voorkomt. Dit is een soort die voorkomt op vochtig tot nat stenig substraat. Op basis van google Street view kon onvoldoende gegevens worden gegeneerd over het habitat. Een onderzoek naar de aanwezigheid van blaasvaren is nodig.

Soort	Overtreding Wnb uitgesloten	Nader onderzoek	Aanvraag ontheffing Wnb
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Nee	Nee
Ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis	Nee	Ja	Mogelijk
Vleermuizen overig	Ja	Nee	Nee
Vogels	Ja	Nee	Nee
Herpetofauna	Ja	Nee	Nee
Vissen	Ja	Nee	Nee
Ongewervelden	Ja	Nee	Nee
Blaasvaren	Nee	Ja	Mogelijk
Planten	Ja	Nee	Nee

Schema 2.1 overzicht van de bevindingen quickscan bureaustudie per soortgroep.

2.3 CONCLUSIE QUICKSCAN

Op basis van de bureaustudie in relatie tot de sloop van het gebouw kunnen de in paragraaf 1.3 genoemde onderzoeksvragen worden beantwoord (schema 2.1):

- Het is nog niet uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect hebben op de zomer- en paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis. Er is nader ecologisch veldonderzoek noodzakelijk om aanwezigheid/afwezigheid van vleermuizen vast te stellen en gebiedsfuncties in kaart te brengen ten behoeve van een goede effectbeoordeling.
- Het is nog niet uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect hebben op de groeiplaatsen van blaasvaren. Er is dan ook een nader onderzoek nodig.
- Met betrekking tot overige flora en fauna is geen nader onderzoek nodig.

Voor een toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.2.

3 SOORTGERICHT VELDONDERZOEK

3.1 ONDERZOEKSOPZET

3.1.1 VLEERMUIZEN

Gewone- en ruige dwergvleermuizen bewonen een netwerk aan verblijfplaatsen. Een bepaalde verblijfplaats binnen dit netwerk kan afhankelijk van de kwaliteit van de verblijfplaats voor één of meer functies worden gebruikt zoals een kraamverblijfplaats, winterverblijfplaats, zomerverblijfplaats of paarverblijfplaats. Voor elk van de functies gebruiken beide soorten meerdere verblijfplaatsen en wisselen regelmatig tussen deze verblijfplaatsen die geschikt zijn voor dezelfde functie. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen tijdelijk niet bewoond zijn of op verschillende momenten door verschillende aantallen worden bewoond. Het vleermuizenonderzoek is dan ook uitgevoerd conform het vleermuizenprotocol 2017 dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus als volgt:

Zomerverblijven:

Om zomerverblijfplaatsen te kunnen inventariseren zijn twee veldbezoeken nodig in de periode 15 april – 15 oktober waarvan één in de ochtend en één gedurende de kraamperiode (15 mei – 15 juli). Een avondbezoek start vanaf zonsondergang tot twee uur daarna. Een ochtendbezoek start twee uur voor zonsopkomst en eindigt tijdens zonsopkomst. Er is gekeken naar invliegers en uitvliegers.

Paarverblijven:

Om paarverblijfplaatsen te kunnen inventariseren zijn twee veldbezoeken nodig in de periode 15 augustus – 1 oktober. Een avondbezoek start vanaf één uur na zonsondergang tot drie uur daarna. Een ochtendbezoek start twee uur voor zonsopkomst en eindigt tijdens zonsopkomst. De aanwezigheid van roepende mannetjes wordt dan onderzocht.

Datum	Aard onderzoek	Tijdstip	Weersomstandigheden
09-05-2020	Eerste ronde zomerverblijven	04:00 - 06:00 uur	10°C, half bewolkt, windkracht 2
23-05-2020	Tweede ronde zomerverblijven	03:40 - 05:35 uur	11°C, licht bewolkt, windkracht 1
23-06-2020	Derde ronde zomerverblijven	21:50 - 23:50 uur	21°C, licht bewolkt, windkracht 1
20-08-2020	Eerste ronde paarverblijven	04:30 - 06:30 uur	19°C, zwaar bewolkt, windkracht 3
29-09-2020	Tweede ronde paarverblijven	19:30 - 22:20 uur	16°C, zwaar bewolkt, windkracht 2

Schema 3.1 Data en weersomstandigheden veldbezoeken vleermuizenonderzoek.

Er zijn twee afwijkingen tot het vleermuizenprotocol 2017, te weten:

- Conform het protocol zijn vier veldbezoeken nodig, er zijn echter vijf veldbezoeken gebracht waarbij dit vijfde veldbezoek is benut om een indruk te hebben in de verspreiding van de gewone- en ruige dwergvleermuizen in de omgeving van het plangebied. Dit is nodig om het effect in te kunnen schatten van de werkzaamheden op de gunstige staat van instandhouding van de soorten. Dat is nodig bij de aanvraag van een eventuele ontheffing Wnb.
- Het bezoek van 29 september 2020 is tijdens zonsondergang gestart. Dit is één uur eerder dan noodzakelijk, maar dit uur is gebruikt om uitvliegers te kunnen waarnemen.

De heer ing. M.C. Bonder heeft namens Ecoplanning in het plangebied het vleermuizenonderzoek uitgevoerd. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector voorzien van opnameapparatuur (merk Anabat Walkabout). De geluidsopnames zijn geanalyseerd met het softwareprogramma Anabat Insight. Daarnaast is het plangebied gescand middels een Pulsar Helion XQ19F warmtebeeld kijker. Op deze wijze kunnen vleermuizen worden gezien en worden nagegaan waar deze hun verblijfplaats hebben. In schema 3.1 zijn de bezoekenmomenten en de lokale weersomstandigheden weergegeven en onderverdeeld in een onderzoek naar zomer- en paarverblijven.

3.1.2 VAATPLANTEN

De blaasvaren is aan het begin en aan het eind van ieder veldbezoek van het vleermuizenonderzoek geïnventariseerd door de heer ing. M.C. Bonder namens Ecoplanning. Rond zonsopgang en zonsondergang is het licht; dan is het waarnemen van de soort mogelijk. Tijdens de inventarisatie naar de aanwezigheid van muurplanten zoals de blaasvaren is langs het gebouw gelopen ter plaatse van de straten Havendijk, Jan van Rijenwijkstraat en Antoon van Rijenplein. Daarbij is zijn de muren volledig geïnventariseerd op de aanwezigheid van muurplanten zoals de blaasvaren.

3.2 RESULTATEN EN EFFECTBEOORDELING

3.2.1 ALGEMEEN

Gedurende de veldbezoeken kon de conclusie zoals geformuleerd in paragraaf 2.3 worden bevestigd.

3.2.2 GEWONE DWERGVLEERMUIS

De verrichte waarnemingen zijn weergegeven in schema 3.1 verricht. De figuren 3.1 en 3.2 geven weer de locaties van de waarnemingen.

Datum	Waarnemingen gewone dwergvleermuis
9 mei 2020	Waargenomen zijn een foeragerend individu boven de Antoon van Rijenplein en een naar het noorden vliegend individu over de Antoon van Rijenplein.
23 mei 2020	Er zijn elf foeragerende individuen ter plaatse van de bomenlaan aan de Havendijk en aansluitende gedeelte van de Piushaven waargenomen. Daarnaast vloog een individu naar het zuiden ter plaatse van de boom aan de Antoon van Rijenplein.
23 juni 2020	Los van enkele foeragerende dieren geen waarnemingen.
20 augustus 2020	Waargenomen is een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis ter plaatse van de woning aan de Antoon van Rijenplein nr. 44. Daarnaast zijn nog drie foeragerende dieren bij de bomenrij langs de Jan van Rijenwijkstraat en twee te Antoon van Rijenplein waargenomen.
29 september 2020	Een foeragerend individu is ter plaatse van de Antoon van Rijenplein waargenomen.

Schema 3.2 Overzicht van de waarnemingen van de gewone dwergvleermuis

Volgens het Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg (Bureau Waardenburg, 2014) maakt de bomenlaan langs de Havendijk onderdeel uit van een vliegroute. De waarneming van elf foeragerende dieren onderstreept het belang van deze bomenlaan voor vleermuizen.

Er zijn geen paar- en zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in het plangebied noch is aangetoond dat het pand anderszins functioneert als leefgebied.

3.2.3 RUIGE DWERGVLEERMUIS

Tijdens de veldbezoeken zijn de volgende waarnemingen verricht (figuur 3.1):

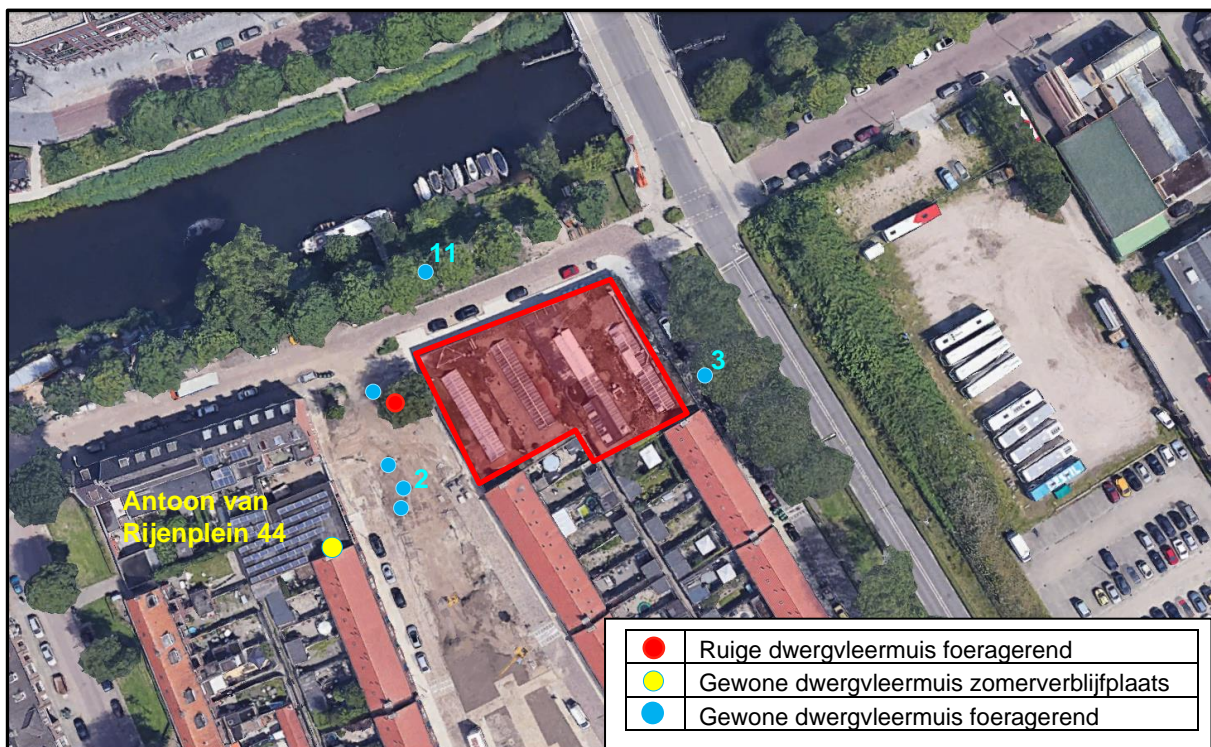
Datum	Waarnemingen ruige dwergvleermuis
9 mei 2020	Waargenomen is een foeragerend individu ter plaatse van de boom aan de Antoon van Rijenplein.
23 mei 2020	geen waarnemingen.
23 juni 2020	geen waarnemingen.
20 augustus 2020	geen waarnemingen
29 september 2020	geen waarnemingen

Schema 3.3 Overzicht van de waarnemingen van de ruige dwergvleermuis

Er zijn geen paar- en zomerverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen gedurende het veldonderzoek in het plangebied.

Figuur 3.1 Locatie van de bomenlaan Havendijk die van belang is voor vleermuizen om te foerageren en als vliegroute.

Figuur 3.2 Overzicht van de waarnemingen vleermuizen.

3.2.4 BLAASVAREN

Deze soort noch andere (beschermde) muurplanten zijn aangetroffen in het plangebied.

Er vindt geen overtreding met de Wnb Artikel 3.10 plaats, omdat er geen groeiplaatsen aanwezig zijn van de blaasvaren.

4 CONCLUSIE EN VERVOLGTRAJECT

4.1 CONCLUSIE

Op basis van de verrichte veldbezoeken gedurende het nader flora- en faunaonderzoek kan worden geconcludeerd dat er geen paar- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen en geen groeiplaatsen van blaasvaren zijn aangetoond. Dat betekent dat negatieve effecten op de flora en fauna kan worden uitgesloten en dat er geen overtredingen met de Wnb ontstaan.

Waargenomen is dat de bomen langs de Havendijk regelmatig worden benut om te foerageren. Ook staan deze bomen beschreven in het Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg als belangrijke vliegroute. Bij de nieuwbouw liggen kansen tot het bieden van nieuwe verblijfplaatsen aan de vleermuizen die gebruik maken van de bomenlaan. Door te werken conform het Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg en daarmee te werken conform de gebiedsgerichte ontheffing Oude Stad van Tilburg, kan hierin worden voorzien. Tevens wordt hiermee aandacht besteed aan biodiversiteit en het welzijn van de toekomstige bewoners; vleermuizen eten per nacht vele muggen.

4.2 VERVOLGTRAJECT

Gemeente Tilburg heeft een gebiedsgerichte ontheffing met kenmerk FF/75C/2014/0525 welke geldig is voor het tijdvak van: 24 maart 2016 tot en met 13 maart 2021. Deze is inmiddels met een jaar verlengd tot 13 maart 2022 (ODBN, 12 januari 2021, kenmerk Z/136013). De ontheffing is bedoeld voor het uitvoeren van werkzaamheden van projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud in de 'Oude Stad' Tilburg binnen de begrenzing zoals dat is weergegeven in het Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg (Bureau Waardenburg, 2014). Het plangebied bevindt zich binnen deze begrenzing. Het werken conform deze ontheffing houdt onder andere het volgende in:

- uitvoer van de specifieke voorwaarden 9 t/m 14 van de gebiedsgerichte ontheffing;
- conform voorwaarde 28 van de gebiedsgerichte ontheffing, een ecologisch werkprotocol opstellen;
- in een logboek of verslag vastleggen wanneer waar ingrepen hebben plaatsgevonden en welke mitigerende maatregelen zijn getroffen en waar deze maatregelen zijn uitgevoerd;
- er worden vier uitwendige tijdelijke vleermuiskasten geplaatst op minimaal 3m. hoogte ten opzichte van het maaiveld aan een gebouw in de omgeving van het plangebied. Dit zijn tijdelijke kasten welke dienen als overbrugging van de zomerverblijfplaats in het plangebied gedurende de sloop en de bouw.
- er worden vier inwendige vleermuiskasten geplaatst in het nieuwe gebouw op minimaal 3m. hoogte. In het ecologisch werkprotocol wordt bepaald welke type dit zal worden.
- er dient jaarlijks de uitwendige- en inwendige vleermuiskasten te worden gemonitord. Een einddatum van deze monitoring staat niet omschreven in de generieke ontheffing, deze einddatum zal moeten worden aangegeven door bevoegd gezag (Omgevingsdienst Brabant Noord). Aan de hand van de monitoring dient duidelijk te zijn of de nieuw aangeboden tijdelijke- en permanente verblijfplaatsen voldoende functioneren.

5 LITERATUUR

BIJ12, 2017. *Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis Pipistrellus Pipistrellus*. Versie 1.0 .
Utrecht, Nederland: BIJ12.

BIJ12, 2017. *Kennisdocument Ruige Dwergvleermuis Pipistrellus Nathusius*. Versie 1.0 .
Utrecht, Nederland: BIJ12.

Bonder, M.C. 2019. *Flora- en faunaonderzoek Fabriekskwartier Tilburg*. Maastricht,
Nederland, Ecoplanning.

Bouwens, S. 2017. *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's
Hertogenbosch, Nederland, Provincie Noord-Brabant.

M. Boonman, GJ Brandjes, FLA Brekelmans, E Korsten, GFJ Smit. 2014.
*Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg. Voor gebouw-bewonende vleermuizen
en vogels*. Rapportnummer 14-156. Culemborg, Nederland, Bureau Waardenburg.

Websites

Natuurgegevens NDFF
<https://ndff-ecogrid.nl/>

Provincie Noord-Brabant.
[https://www.brabant.nl/actueel/bekendmakingen/natuurbeschermingsvergunning/637460671
448354880](https://www.brabant.nl/actueel/bekendmakingen/natuurbeschermingsvergunning/637460671448354880)

Google, luchtfoto
<http://maps.google.nl>

6 BIJLAGE 1 KADER WET NATUURBESCHERMING

6.1 ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING LANDELIJK

6.1.1 ALGEMEEN

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast. Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, in de Wet Natuurbescherming opgenomen zoals is omschreven in de paragrafen 6.1.2 t/m 6.1.5.

6.1.2 VOGELRICHTLIJN

Soorten van de Vogelrichtlijn: Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

6.1.3 HABITATRICHTLIJN, BERN BIJLAGE II, BONN BIJLAGE I

Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd:

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

6.1.4 *NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN*

Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

6.1.5 *WETTELIJKE BELANGEN*

Om een ontheffing te krijgen voor soorten beschermd in de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en bijlage A van de Wet natuurbescherming moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna. Voor nationaal beschermde soorten geldt:
- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang. Zorgplicht Voor alle aanwezige soorten geldt volgens de Wet natuurbescherming altijd de zorgplicht (artikel 1.11). De zorgplicht schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen – of ze nu beschermd zijn of niet – en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor alle soorten.

6.2 **ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING INVULLING NOORD-BRABANT**

De provincie Noord Brabant heeft beleidsregels opgesteld in het document Verordening van Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant houdende regels ter bescherming van de natuur (Verordening natuurbescherming Noord-Brabant). Deze provincie hanteert dit document als zijnde uitwerking van de Wnb voor wat betreft soorten van bijlage onderdeel A bij de Wet natuurbescherming. Hierin geldt voor de soorten weergegeven in bijlage 3 als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder a vrijstelling voor dieren bij ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud.

Voor wat betreft de bescherming van jaarrond beschermde vogelnesten hanteert provincie Noord Brabant de lijst met soorten van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland uit 2009.

Indien uit de effectanalyse blijkt dat er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb zijn vervolgstappen nodig, te weten:

- Treffen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.
- Werken volgens een goedgekeurde gedragscode. Handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting leiden niet tot overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 indien deze handelingen aantoonbaar worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode.
- Aanvragen van een ontheffing van de Wnb is nodig indien er geen vrijstelling geldt en overtreding van verbodsbepalingen niet kan worden voorkomen. Een ontheffing kan uitsluitend worden verleend onder de volgende voorwaarden:
 - Er is geen andere bevredigende oplossing.
 - Er is sprake van een wettelijk belang.
 - Er is geen verslechtering/afbreuk van de staat van instandhouding van beschermde soorten.

Ecologische veldgegevens zijn 3 jaar houdbaar. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na 2022 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Nederlandse naam	Geen vrijstelling
Zoogdieren	
Boommarter	Gehele jaar
Bunzing	Gehele jaar
Damhert	Gehele jaar
Das	Gehele jaar
Edelhert	Gehele jaar
Eekhoorn	Gehele jaar
Eikelmuis	Gehele jaar
Gewone zeehond	Gehele jaar
Grote bosmuis	Gehele jaar
Grijze zeehond	Gehele jaar
Hermelijn	Gehele jaar
Veldspitsmuis	Gehele jaar
Waterspitsmuis	Gehele jaar
Wezel	Gehele jaar
Wild zwijn	Gehele jaar
Reptielen	
Adder	Gehele jaar
Hazelworm	Gehele jaar
Levendbarende hagedis	Gehele jaar
Ringslang	Gehele jaar
Amfibieën	
Alpenwatersalamander	Gehele jaar
Vinpootsalamander	Gehele jaar
Vuursalamander	Gehele jaar
Vissen, ongewervelden en planten	
Alle soorten	Gehele jaar

Schema 6.1 Soorten Wnb voor wat betreft bijlage onderdeel A waarvoor in provincie Noord-Brabant bij ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud volgens de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant geen vrijstelling geldt.